

BESZÁMOLÓ A KRE BTK-N MEGRENDEZETT INITIATION INTO THE MYSTERIES C. NEMZETKÖZI KONFERENCIÁRÓL

2015. november 20-21., Károli Gáspár Református
Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

A Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kara és az ott működő OTKA „Misztikus Hagyományok” Kutatócsoport (K 101503 – „A misztika fogalmai és hagyományai az európai gondolkodásban”) 2015. november 20-21-én rendezte meg Budapesten az *Initiation into the Mysteries* című nemzetközi projektzáró konferenciát. A rendezvény elsődleges célja az volt, hogy interdiszciplináris jelleggel bemutassa a misztika eltérő hagyományait az európai eszmetörténetben. A szervezők fontosnak tartották, hogy a keresztény tradíción túl mindazon témakörök is helyet kapjanak, amelyekben a misztikába való bevezetés fogalma szerepet játszik, úgymint a beavatás, műsztagógia, misztika, vallási eksztázis, továbbá mindezek történeti és logikai vonatkozásai. Ennek eredményeképpen filozófiatörténeti, vallásfilozófiai, vallástörténeti, színháztudományi, pszichológiai megközelítésű előadások is szerepeltek a programban; a tudományterületek rangos hazai kutatói mellett nemzetközileg elismert kutatók előadásai is elhangzottak.

A megnyitón köszöntőt mondott Dr. Sepsi Enikő, a KRE BTK dékánja, a Művészettudományi és Szabadbölcsészeti Intézet alapítója és vezetője, a Misztika-kutatócsoport tagja, aki beszédében kiemelte, hogy jelen konferencia a karon folyó négyéves OTKA kutatócsoport munkája méltó lezárása, amely gazdag anyagával jól példázza azt az interdiszciplináris kutatási és oktatási munkát, mellyel az egyetem egyre inkább bekapcsolódik a nemzetközi tudományos életbe. A megnyitó második felében a kutatócsoport további tagjai, Dr. Daróczi Anikó, a Néderlandisztika Tanszék vezetője, valamint Dr. Vassányi Miklós, a Szabadbölcsészet Tanszék vezetője köszöntötték a résztvevőket. Külön megtiszteltetésként számoltak be arról, hogy a Leuveni Katolikus Egyetem részéről – amellyel az egyetem több éve szoros szakmai kapcsolatokat ápol – két vezető kutató is elfogadta a szervezők meghívását: Dr. Gerd Van Riel, a Filozófiai Intézet dékánhelyettese és kutatóprofesszora, valamint Dr. Martin Moors professor emeritus.

A kétnapos angol nyelvű konferencián 11 szekcióban összesen 32, a misztikát különféle megközelítésben interpretáló előadás hangzott el. Az OTKA Kutatócsoport tagjai beszámoltak a filozófiai, történettudományi, színháztudományi

és zenetudományi témakörben folytatott kutatásairól. Dr. Vassányi Miklós a keresztény misztikus, Areopagita Szent Dénes *Az isteni nevekről* című művében szereplő beavatásfogalmak értelmezésére tett kísérletet *St Denys on Initiation in De divinis nominibus* című előadásában. Dr. Bányai Ferenc Eckhart mester „örök-születés” tanításának előzményeit és a miszticizmusra gyakorolt hatásait ismertette (előadásának címe: *The Eternal Birth: An Initiation by Meister Eckhart*), Dr. Hamvas Endre pedig a hermetikus irodalom Richard Reitzenstein-féle interpretációját elemezte (*Initiation-Mysteries in the Hermetic texts*). Dr. Sepsi Enikő előadásában (*Theatrical Approaches to Mystery: The „Kenotic” Theatre*) Grotowski organikus színházfogalmát alapul véve a misztika és a *kenósis* fogalmait vizsgálta Valère Novarina művei kapcsán. Dr. Daróczi Anikó a középkori németalföldi keresztény író, Hadewijch misztikus dalairól tartott tudományos előadást *Hadewijch in the East. A Flemish woman mystic’s Hungarian voice* címmel.

A kutatócsoport tagjai mellett az egyetem főállású oktatói is bekapcsolódtak a tudományos diskurzusba. A Művészettudományi és Szabaddölcészeti Intézet részéről Dr. habil. Pásztori-Kupán István Küroszi Theodorósz felvetése mentén a hitről mint a misztériumba való beavatás előfeltételéről beszélt (*Faith as a Prerequisite of the Initiation into the Mysteries in Theodoret of Cyrus*); Dr. Rákóczy Anita a Samuel Beckett-művekben tetten érhető isteni jelenlétet elemezte *Denials of the Divine: The Mystery of Ineluctable Presence in Samuel Beckett’s Dramatic Works* című előadásában; Dr. habil. Domokos Johanna Jari Ehrnrooth finn író, filozófus, atléta elmélete alapján a hosszútávfutást a misztikus beavatás lehetséges útjaként értelmezte (*Endurance Running as a Mystical Method*); Dr. Horváth Orsolya pedig hermeneutikai határhelyzetekről tartott előadást Kierkegaard Ábrahám-történet értelmezése kapcsán (*Hermeneutical Borderline Situations – Kierkegaard and the ‘Compelling Sign’*).

A misztika fogalmának filozófiai értelmezése a konferencia mindkét napján dominánsan jelen volt, a Leuveni Katolikus Egyetem vendégprofesszorai e tudományterület képviselőiként tartottak előadást: Dr. Gerd Van Riel Damaszkiosz miszticizmusáról (*Damascius’ Mysticism*), Dr. Martin Moors pedig a kései Schelling misztagógiájáról *Which Initiation Does not Lead astray from the True Mysteries? The Later Schelling’s Philosophical Quest for a True Method* címmel. Továbbá szó esett Assisi Szent Ferenc és a kortárs ferences misztika kapcsolatáról (Rád Anita: *The Effect of the Different Images of Saint Francis of Assisi on the Contemporary Franciscan Mysticism*), Dr. Kate Larson, a Waterlooi Egyetem docense *Authentic Presence – on the Phenomenology of Initiation* című előadásában pedig fenomenológiai szempontból elemezte Simone Weil miszticizmusát. Mindezekén túl a programban helyet kaptak a pszichológiai megközelítések is: a Kövi Zsuzsanna–Mersdorf Anna–Mirnics Zsuzsanna–Tóth István–Fogarassy Levente–Vass Zoltán szerzőgárda a misztikus kapcsolatok és a lelki jóllét össze-

függéseit vizsgálta (előadásuk címe: *Initiation into the Mysteries in Adventure Therapy*), beszámoltak az általuk szervezett hegyi- és barlangtúrák tapasztalatairól, amelyek során több mint 60 pszichológus hallgató részvételével végeztek élményterápiás gyakorlatokat.

A misztika fogalmának irodalomtudományi megközelítésével több előadó is foglalkozott. Szilárd Léna a 20. századi orosz irodalomban felfedezhető beavatás műfaji változásairól szolt (*The Development of the Genre of Initiation Novel in 20th-century Russian Literature*); Józsa György Zoltán az orosz dráma és szimbolizmus, valamint a misztikus vallásfilozófia kapcsolatát vizsgálta (*Initiation Drama in Russian Symbolism*); Sebők Melinda Rónay György vallásos költészetét elemezte (*The Aesthetics of Silence – in György Rónay’s Poetry*); Kállay Katalin Flannery O’Connor *The River* című novellája kapcsán kegyelemről, beavatásról és annak kifigurázásáról beszélt *Initiation and its Travesty in The River by Flannery O’Connor* című előadásában. Dr. Filip Doroszewski az *orgia* kifejezés ókori keresztény szövegekben való előfordulását és szerepét elemezte (*Ritual or Metaphor? The Use of the Word ὄργια in Christian Writings of the Fourth and Fifth Centuries.*) Dr. Buzási Gábor Iulianus római császár írásain keresztül nyújtott betekintést az uralkodó mitikus beszámolóiba (*The Intellectual Journeys of Julian the Apostate to the Heaven and Beyond*). Dr. Voigt Vilmos professzor emeritus, a folklór, a szemiotika és a vallástudomány kiemelkedő kutatója az óizlandi misztériumokról, illetve azok hiányáról tartott előadást *A Mystery among the Mysteries: are there Old Icelandic Mysteries?* címmel. Őt Antonio Dall’Igna, a Torinói Egyetem Filozófiai Tanszékének oktatója követte, aki Giordano Bruno miszticizmusáról beszélt (*Is the Mysticism of Giordano Bruno a Form of Initiation?*). Az itáliai misztikusokhoz kapcsolódott Dr. Frazer-Imregh Monika előadása is, aki Giovanni Pico della Mirandola munkáit elemezte (*Initiation and Mysteries in Pico’s works*), valamint Szőnyi E. György, aki a Lodovico Lazzarellinél megjelenő zsidó-keresztény miszticizmussal foglalkozott (*A Christian-Hermetic-Judeo Initiation Into The Mysteries: Lodovico Lazzarelli’s Crater Hermetis [cca 1493]*).

A konferenciát fogadás, valamint Tóth Emese Gyöngyvér, Barvich Iván, Simon István és Daróczi Anikó *The Mystical Love Songs of a Medieval Flemish Beguine* című koncertje zárta. Az előadók magyar szöveget társítottak Hadewijch dallamaihoz, megőrizve az eredeti középkori flamand alkotásból a *trouveère* formulát és a rímképleteket. A zenészekből, zenetudósból, fordítókbl és irodalomtörténészekből álló zenekar előadásának különlegessége volt, hogy a misztikus szerelmi dalok zenei kísérete középkori eszközökön és kelet-európai, valamint arab népi hangszeren valósult meg.

Az *Initiation into the Mysteries* konferencia célja a misztika fogalmával foglalkozó, az OTKA keretei között működő tudományos kutatócsoport négyéves munkájának lezárásán és az eredmények közzétételén túl a beavatás fogalmának

értelmezése, újragondolása volt a hazai és nemzetközi tudományos élet kutatóinak közreműködésével. A konferencia válogatott anyagából a szervezők a későbbiekben angol nyelvű tanulmánykötetet állítanak össze, amely a tervek szerint a párizsi L'Harmattan Kiadó gondozásában fog megjelenni.

Boldog Dalma

RECENZIÓK
